

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת פסחים

פרשת כי-תצא דפים נב - נט

דרך ישרה תמצית הדף

דף נב-נג

*המוליך פירות שביעית והנאה. *תודוס. *נר הבדלה.

- א. המוליך פירות שביעית ממקום שכלו למקום שלא כלו או איפכא, לת"ק חייב לבער ולרבי יהודה אומרים לו צא והבא לך אף אתה. ומפרשין מאי קאמר 1. אם שמע שכלו במקומו א"צ לבער, ודחי דר"י קאמר לחומרא. 2. איפוך ולר"י צריך לבער. 3. הוציא למקום שכלו והחזירן למקומו דעת ר"י שצריך לבער, וקשיא אמאי נקלט. 4. למסקנא במח' תנאים בשלשה כבשין בחבית אחת וכו"ג דיש לבער מהחבית מה דליכא בשדה, דלר"א אוכלין רק על הראשון ולרבי יהושע אף על האחרון. 5. כמ"ד דיש לבער תמרים אם לא נשאר בין הכיפין אף שנשאר בין הקוצין כיון שאינו ראוי ליטול, ולת"ק עד שיכלה האחרון שבצוער.
- ב. דיני הנאה מפירות שביעית 1. שלש ארצות לביעור יהודה עבר הירדן והגליל, ובכל אחת שלש ארצות ואוכלים בכל ארץ על האחרונה. 2. פירות שיצאו לחו"ל, לת"ק מתבערין בכל מקום ולר"ש בן אלעזר יחזיר לא"י ויבערם שנאמר מאשר בארצך ופליגי אמוראי כמאן הלכתא. 3. רבי אילעאי קץ כפנייתא בשביעית ולא נחשב שהפסיד פירות שביעית, להו"א כיון שהפירות לא נגמרו ודחי דשומר לפני בעודו קטן ג"כ נחשב, ואין לומר דאסור רק לרבי יוסי דקסבר סמדר הוי פרי כיון דרבנן פליגי עליה רק בגפן, ולמסקנא היה בדקל זכר שלא גדלים בו פירות. 4. שרי לאכול עד שיגמר האחרון שבמקום המאוחר כגון זיתים שבתקוע, ושיעור הזמן בענבים עד הפסח, זיתים בעצרת, גרוגרות בחנוכה, ותמרים בפורים. ומייתי סימן לדקלים שבהרים מילין, לפירות שבעמקים דקלים, לנחל איתן קנים, ולמוכר שפילה שקמים.
- ג. תודוס איש רומי 1. אמרינן שמותר לומר חטים אלו לפסח אבל בשר זה לפסח אסור וגדי מקולס אפילו בלא אמירה אסור, ומיהו תודוס הנהיג את בני רומי לאכול גדי מקולס. 2. חכמים אמרו לו אלמלא תודוס אתה גזורנו עליך נידוי דנראה כמאכיל את ישראל קדשים בחוץ, ואתי כרבי יוסי דקאמר גבי האומר תמורת עולה ושלמים דאדם נתפס אף בגמר דבריו, או כר"ש שפוטר מי שמתנדב להביא מנחה מן השעורים ור"ש מוסיף שלא התנדב כדרך המתנדבין. 3. מוכחינן שתודוס היה גברא רבה ולא בעל אגרופין, דדרש שחמו"ע מסרו עצמן לכבשן האש דדרשו ק"ו מצפרדעין, ולר"י בר אבין היה מטיל מלאי לכיסן של ת"ח שנאמר בצל החכמה בצל הכסף.

ד. דיני נר הבדלה 1. הטעם שמברכין על הנר במוצ"ש, לרבי אבא כיון שאור דידן נברא בע"ש אף שעלה במחשבה מע"ש, ולעולא כיון שהתחדש לו היתר להשתמש באש ולפי"ז יש לברך במוצאי יו"כ. 2. במוצ"ש מברך גם על אור היוצא מעצים ובמוצאי יו"כ דווקא על אור ששבת. 3. רבי מפזרן ואח"כ חזר וסידרן על הכוס להוציא את בני ביתו, ורבי חייא מכנסן.

✪ דף נד

*המספרים. *תשעה באב.

א. המספרים בסוגיא 1. שבעה דברים נבראו קודם בריאת העולם: תורה, תשובה, גן עדן, חלל הגיהנום, כסא הכבוד, ביהמ"ק, שמו של משיח. 2. עשרת הדברים שנבראו בערב שבת בין השמשות באר, מן, קשת, כתב, מכתב, לוחות, קברו של משה, מערת חורב, פי הארץ לקרח, פי האתון. וי"א עוד שמונה: אור, פרד, איל העקידה, שמיר, צבת בצבת, מקל אהרן, מזיקין, בגדו של אדה"ר. 3. שבעת הדברים שמכוסין מבני אדם: יום מיתה, יום הנחמה, עומק הדין, לב חבירו, במה משתכר, חזרת מלכות בית דוד, כליון מלכות חייבת, וי"א מה בעיבור אשה. 4. הדברים שעלו במחשבה: שהמת יסריח וישתכח, תבואה שתרקב, ומטבע שיצא.

ב. דיני תשעה באב 1. לשמואל אין תע"צ בבבל חוץ מת"ב, למעט להו"א ביה"ש ולמסקנא לחשיכה. 2. איכא בין ת"ב ליו"כ ספיקון, להו"א ביה"ש, ולמסקנא שא"צ לצום יומיים. 3. לרבי יוחנן ת"ב אינו כתע"צ, להו"א לביה"ש או מלאכה וקשיא דשרי, לנעילה וקשיא דאמרינן הלואי שיתפלל כל היום, ולמסקנא שאין בו כ"ד ברכות או דאינו כתעניות ראשונות אלא כאחרונות וביה"ש שלו אסור. 4. רחיצה אסורה ביו"כ ות"ב אפילו להושיט אצבעו במים, אבל בתע"צ שרי לרחוץ פניו ידיו ורגליו.

✪ דף נה

*מלאכה בער"פ וחזה"מ.

א. עשיית מלאכה בער"פ 1. הזמן, אחר חצות אסור לכו"ע, ועד חצות יעשו ביהודה ולא בגליל והויא לרבי יהודה איסור ולר"מ מנהגא, והלילה לב"ש אסור ולב"ה שרי עד הנץ. 2. לרבי יהודה מותר לשתול רק ביי"ג ניסן ולא ביי"ד וקשיא הרי ר"י מתיר לעשות מלאכה ביי"ד, ומתרצינן בגליל, או כב"ש שהולך אחרי לילא, כב"ה דלילה אינו זמן ניכוש או דלא אמרינן תרי מקצת היום ככולו. 3. לר"מ שרי לסיים מלאכה שהתחיל קודם י"ד ושרי להתחיל רק לצורך המועד, לחכמים רק ג' אומניות דשרי בחזה"מ חייטים כהדיוט ספרין וכובסין למי שבא מחו"ל, ולרבי יוסי אף רצענין דיליף סוף מלאכה מתחילתה.

ב. י"ד ניסן וחזה"מ 1. בער"פ שרי להושיב תרנגולים ובחזה"מ שרי רק להחזיר וזהו תוך ג' למרדה שעדין חם ובישבה ג' ימים דאל"כ פסדי, אבל פחות מכאן יש אוסרין משום דהוי הפסד מועט. 2. בער"פ שרי להוציא זבל לאשפה ובחז"מ רק מסלק לצדדין, אבל אם נעשה כרפת שרי אף לפנות לאשפה. 3. הבאת כלים מהאומן, בער"פ מביאין ובחזה"מ רק לחצר אחרת, ובעי למימר שאם אינו מאמינו שרי אף בחזה"מ ונדחה ממוליכין.

✪ דף נו - נז

*אנשי יריחו. *צווחות העזרה. הדרן!

א. מעשי אנשי יריחו 1. הדברים שלא מיחו: מרכיבין דקלים ביי"ד ניסן, וזהו ששמו בלב הדקל משקה מהדס שיכרא דדפנא וקמח שעורים, או שתחבו לדקל נקיבה ענף מדקל זכר. 2. כורכין על שמע, שלא הפסיקו בין פסוק ראשון לבין ואהבת, או שלא אמרו בשכמל"ז שנתקן לומר בלחש מפני שיעקב

אמרו ולא משה, או שלא הפסיקו בין היום לעל לבבך. 3. לרבי יהודה גדשו לפני העומר ולר"מ הנך וכן קצירה לפני העומר עשו ברצון חכמים: אבל גדשו שלא ברצון חכמים. 4. הדברים שעשו שלא ברצון חכמים: התירו גמזיות של עצים שהוקדשו ע"י אבותיהם, ופליגי בגידולין הבאים לאחר מכן אי שרי או אסיר אף דאין מעילה, והקדישום בגלל שניטלו ע"י בעלי זרועות ולכן הכהנים הקדישו עורות קדשים עד שחיפו בהם את כל ההיכל בזהב בעובי דינר. 5. פירות הנושרין ביו"ט, ופליגי לל"ק בשל מכבדות האם גזרינן שמא יעלה ויתלוש אבל של בין הכיפין שרי, ולל"ב פליגי בכיפין אם מוכן לעורבין חשיב לאדם אבל של מכבדות אסור. 6. לרבי יהודה נתנו פיאה לירק ופליגי בראשי לפתות שמכניסים לקיום ע"י דבר אחר, וכן היו שנתנו פיאה לכרוב וקפלוט ואם נתן פאה מירק חייב במעשרות. ומייתי שחזקיהו המלך הודו לו על שגירר עצמות אביו כיתת נחש הנחושת וגנו ספר רפואות, ולא הודו לו על שקיצץ דלתות היכל סתם גיחון העליון ועיבר ניסן בניסן.

ב. צווחות העזרה. 1. צאו בני עלי שטמאו היכל ה'. 2. צא יששכר שדרך ידו בשיראי ועבד ובכך חילל את הקדשים ונענש שהמלך והמלכה התווכחו אם גדי עדיף או כבש וביזה את המלך וסופו שקצצו את שתי ידיו. 3. כנס ישמעאל בן פיאבי תלמידו של פנחס להיות כה"ג שהיה צדיק, אף שאבא שאול אמר על משפחתו אוי לי מאגרופן. 4. כנס יוחנן בן נרבאי, שהיו אצלו כהנים הרבה ובימיו לא היה נותר.

הדרן עלך פרק רביעי!

פרק חמישי – תמיד נשחט

סוף פרק נח-נט

*שחיטת התמיד וסידורו בשבת. * להקריב לאחר התמיד.

א. תמיד נשחט בחול בשעה שמונה ומחצה מפני נדרים ונדבות, בער"פ בשבע ומחצה כדי שיספיקו לשחוט, ובער"פ שחל בשבת כדינו שנאמר בין הערבים דהינו בשש ומחצה כדי שיספיקו לצלות לפני שבת. ומייתי לפרש את הברייתא דלרבי ישמעאל סידורו בשבת כסידורו בחול ולר"ע כסידורו בער"פ. 1. לאביי קאי על ער"פ שחל בשבת ור"ש כמו משנתנו שנעשה בשבע ומחצה כמו בער"פ שחל בחול ולר"ע קרב בשש ומחצה כמו ער"פ שחל בע"ש משום דקסבר שבזיכין קודמין למוספין שנעשים בשעה ששית, והא דאמר ר"ע חל להיות בשבת כסדרו בער"פ הינו בער"פ שחל בשבת. 2. לרבא ג"כ קאי על ער"פ שחל בשבת דלר"ש קרב בשמונה ומחצה כמו בשאר יום חול ור"ע כמו משנתנו דקרב בשבע ומחצה כמו ער"פ בשאר יום חול דר"ע חייש למיכמר בשרא, והא דאמר ר"ש שער"פ שחל בשבת דינו כחל בשני בשבת היינו כמו שני בעלמא. 3. לרבה בר עולא קאי על שבת בעלמא דלר"ש קרב בשמונה ומחצה כמו בחול דחייש לסרך נדרים בחול, ולר"ע בשבע ומחצה ככל ערב פסח.

ב. תמיד של בין הערבים קרב אחרון שנאמר השלמים ודרשינן עליה השלם כל הקרבנות כולם, ומייתי מה קרב לאחר התמיד ומנין 1. קרבן פסח קרב לאחר התמיד כיון שנאמר בפסח בערב ובין הערבים. 2. פסח קודם לקטורת דהוקשה לנרות, שנאמר ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. 3. קטורת קודמת לנרות שנאמר בהם יערוך אותו למעט קטורת וקרא בין הערבים אתא לקבוע זמן לקטורת, וכן בשחר הקטורת שנאמר בה בבוקר בבוקר קודמת לתמיד שנאמר בה חד בבוקר. 4. מחוסר כפורים בער"פ, משום דעשה שיש בו כרת דוחה עשה דהשלמה. 5. לר"ש אף שאר מחוסרי כיפורים ואיירי לר"פ בבהמה ומלינה בראש המזבח ולא חיישינן לתקלה כיון שכהנים זריזין ושרי לאכול את הבשר דנחשב שהאימורין אבדו, ולר"ח בחטאת העוף שיש למזבח רק את דמה ואיירי

שכבר קרב אשמו וכן עולתו דבמצורע קודמת לחטאת. 6. לא ילין חלב חגי עד בקר אבל כל הלילה ילין ויכול להקטיר כל הלילה איירי בקרבנות שנזרק דמן קודם תמיד של בין הערבים ואימוריהן נתותרו, והא דיכול להקריב בליל יו"ט של פסח איירי שחל ער"פ בשבת וחלבי שבת קרבים ביו"ט ושבקיה לקרא דאיהו דחיק ומוקים אנפשיה.

שאלות לחזרה ושינון

א. עשיית מלאכה בערב פסח (3)	ב. י"ד ניסן וחזה"מ (3)	א. המוח' במוליד פירות שביעית וכלו, מאי קסבר רבי יהודה (5)	א דף נב- נג
ב. מעשי אנשי יריחו (6)	ב. צווחות העזרה (4) הדון! פרק המישי- תמיד נשחט	ב. דיני הנאה מפירות שביעית (4)	א. המוח' במוליד פירות שביעית וכלו, מאי קסבר רבי יהודה (5)
א. מתי תמיד נשחט והמוח' בסידורו בשבת (3)	ב. מה קרב לאחר תמיד של בין הערבים ומגין (6)	ג. תודוס איש רומי (3)	ב. דיני תשעה באב (4)
		ד. דיני נר הבדלה (3)	א דף נד
		א. המספרים בסוגיא (4)	
		ב. דיני תשעה באב (4)	א דף נח

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

מנחות	בבא קמא	ברכות עם מחודדין בפ"ד.
חולין	בבא מציעא	שבת מהדורה חדשה.
בכורות עם הקדמות ומושגים	בבא בתרא א-ב	עירובין
ערכין-תמורה	סנהדרין א-ב עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	סוכה
כריתות-מעילה	מכות שבועות	מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
נדה	עבודה זרה הוריות עם מחודדין בפ"ד	גיטין
וכן הלאה, כסדר ה'דף היומי'	זבחים	קידושין - עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא

צ"ת להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תר"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תורה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי זון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~45~

המערכת